

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาและการทบทวนวรรณกรรมในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับทักษะทางวิชาชีพสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี มีดังนี้

2.1 แนวความคิดเกี่ยวกับทักษะทางวิชาชีพสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี (คณะกรรมการวิชาชีพบัญชีด้านการศึกษาและเทคโนโลยีการบัญชี สภาวิชาชีพบัญชี, 2550ก)

ในฐานะที่สภาวิชาชีพบัญชี เป็นหน่วยงานกำกับดูแลที่มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมและพัฒนาวิชาชีพบัญชี และยังเป็นสมาชิกของสหพันธ์นักบัญชีระหว่างประเทศ (International Federation of Accountants – IFAC) จึงต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ขององค์กร ซึ่งในเดือนตุลาคม พ.ศ. 2546 คณะกรรมการการศึกษาของสหพันธ์นักบัญชีระหว่างประเทศ (IFAC Education Committee) ได้อนุมัติ “มาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี” (International Education Standards for Professional Accountants - IESs) จำนวน 7 ฉบับ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาในครั้งนี้ ได้กล่าวถึงในฉบับที่ 3 เรื่อง “ทักษะทางวิชาชีพ” (Professional Skills) โดยจุดมุ่งหมายของมาตรฐานฉบับนี้คือ การทำให้มั่นใจได้ว่าบุคคลที่จะเป็นผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีที่เป็นสมาชิกของสหพันธ์นักบัญชีระหว่างประเทศต้องมีคุณสมบัติของทักษะด้านต่าง ๆ อย่างเหมาะสมในการทำหน้าที่ในฐานะผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี และเพื่อใช้เป็นแนวทางตรวจสอบทักษะทางวิชาชีพของนักบัญชีว่ามีเพียงพอตามที่กำหนดไว้หรือไม่

ทักษะเป็นส่วนหนึ่งของขีดความสามารถที่ต้องมีในผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีเพื่อแสดงถึงสมรรถนะของตน ขีดความสามารถเหล่านี้ประกอบด้วยความรู้ ทักษะ ค่านิยมทางวิชาชีพ จรรยาบรรณและทัศนคติ ขีดความสามารถเหล่านี้เป็นเรื่องบ่งชี้ถึงศักยภาพที่สามารถนำไปใช้ในสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกันได้ สิ่งสำคัญคือทำให้แน่ใจได้ว่าโปรแกรมการศึกษาทางวิชาชีพบัญชีได้รวมการพัฒนาของความรู้ ทักษะ ค่านิยมทางวิชาชีพ จรรยาบรรณ และทัศนคติ ไว้แล้ว ทักษะทางวิชาชีพสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีประกอบไปด้วยทักษะทั้ง 5 ประเภท คือ

1) ทักษะทางปัญญา (Intellectual Skills) บุคคลที่พร้อมจะเป็นผู้ประกอบวิชาชีพต้องบรรลุระดับสูงที่สุดของทักษะเหล่านี้ ณ ช่วงเวลาที่มีคุณสมบัติเป็นผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี ทักษะทาง

ปัญญาช่วยให้นักบัญชีแก้ปัญหา ตัดสินใจและใช้ดุลยพินิจที่ดีแก้ไขสถานการณ์ที่ซับซ้อนขององค์กรได้ ทักษะเหล่านี้มักได้มาจากการศึกษาทั่วไปในภาพกว้าง ทักษะทางปัญญาที่จำเป็นประกอบไปด้วยทุกเรื่อง ดังนี้

- (ก) มีความสามารถที่จะกำหนด ได้มา จัด และเข้าใจ สารสนเทศจากคน สิ่งพิมพ์ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์
- (ข) มีขีดความสามารถที่จะสอบถาม วิจัย คิดเชิงเหตุผลและวิเคราะห์ และ
- (ค) มีความสามารถที่จะระบุและแก้ไขปัญหาที่ไม่เคยเจอมาก่อน

2) ทักษะทางวิชาการเชิงปฏิบัติและหน้าที่การงาน (Technical and Functional Skills) ประกอบด้วยทักษะทั่วไปและทักษะเฉพาะเจาะจงสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี ซึ่งรวมถึง

- (ก) มีความชำนาญทางตัวเลข (การใช้คณิตศาสตร์และสถิติ) และความชำนาญด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ
- (ข) การวิเคราะห์แบบจำลองการตัดสินใจและความเสี่ยง (Decision Modeling and Risk Analysis)
- (ค) การประเมินค่า
- (ง) การรายงาน และ
- (จ) ความรู้ด้านกฎหมายและกฎเกณฑ์ข้อบังคับ

3) ทักษะทางคุณลักษณะเฉพาะบุคคล (Personal Skills) ซึ่งเกี่ยวข้องกับทัศนคติและพฤติกรรมของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี การพัฒนาทักษะเหล่านี้จะช่วยการเรียนรู้และการปรับคุณลักษณะเฉพาะบุคคล ซึ่งรวมถึง

- (ก) ความสามารถในการจัดการตนเอง
- (ข) มีความคิดริเริ่ม มีความสามารถ ไน้มั่นใจและเรียนรู้ด้วยตนเอง
- (ค) ความสามารถที่จะเลือกและเรียงลำดับทรัพยากรที่มีจำกัด และจัดแจงงานให้เสร็จตามกำหนดเวลา
- (ง) ความสามารถที่จะเข้าร่วมและปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลง
- (จ) พิจารณาปรับใช้ค่านิยมทางวิชาชีพ จรรยาบรรณและทัศนคติ ให้เข้ากับการตัดสินใจ
- (ฉ) ความระมัดระวังสงสัยเชิงผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี

4) ทักษะทางปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการสื่อสาร (Interpersonal and Communication Skills) ซึ่งช่วยให้ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีสามารถปฏิบัติงานร่วมกับบุคคลอื่นในองค์กร

ได้ดี รับและส่งผลสารสนเทศได้ การตัดสินใจอย่างมีเหตุผลและมีประสิทธิภาพ ส่วนประกอบของทักษะทางปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการสื่อสารประกอบด้วย

- (ก) การทำงานร่วมกับผู้อื่นในกระบวนการปรึกษาหารือกันเพื่อแก้ปัญหาความขัดแย้ง
- (ข) สามารถทำงานเป็นกลุ่ม
- (ค) มีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลที่ต่างวัฒนธรรมและความคิดเห็นต่างกันได้ เจรจาต่อรองหาทางแก้ปัญหาและกำหนดข้อตกลงร่วมกันในสถานการณ์ทางวิชาชีพ
- (ง) การทำงานในวัฒนธรรมที่ต่างกันได้มีประสิทธิภาพ
- (จ) สามารถนำเสนอ อภิปราย รายงานและการปกป้องมุมมองของตนเองอย่างมีประสิทธิภาพ ผ่านการเขียนและการพูดทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ
- (ฉ) ฟังและอ่านอย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงให้ความสำคัญกับวัฒนธรรมและภาษาที่แตกต่าง

5) ทักษะการบริหารองค์กรและการจัดการทางธุรกิจ (Organizational and Business Management Skills) มีความสำคัญเพิ่มขึ้นต่อผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชีซึ่งจะมีการเรียกร้องให้เป็นผู้แสดงบทบาทในเชิงรุกในการจัดการองค์กรในแต่ละวัน ในขณะที่ก่อนหน้านี้บทบาทของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีอาจถูกจำกัดอยู่เพียงแค่การเก็บและรวบรวมข้อมูลเพื่อให้หน่วยงานอื่นนำไปใช้ แต่ในปัจจุบันผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชีได้เข้าไปมีบทบาทกับหลายหน่วยงานมากขึ้น จึงมีความจำเป็นที่ต้องมีความรู้ด้านธุรกิจมากขึ้นและตระหนักในเรื่องการเมืองและมีมุมมองแบบรอบด้าน ทักษะการบริหารองค์กรและการจัดการธุรกิจ รวมถึง

- (ก) การวางแผนเชิงกลยุทธ์ การบริหารโครงการ การจัดการบุคลากรและทรัพยากร และการตัดสินใจ
- (ข) ความสามารถที่จะจัดแบ่งหน้าที่งาน ที่จะจูงใจและพัฒนาบุคลากร
- (ค) การมีภาวะผู้นำ
- (ง) การพิจารณาและตัดสินใจได้อย่างผู้มีวิชาชีพ

ทั้งนี้ ทักษะที่หลากหลายสามารถจัดประเภทและอธิบายได้หลายลักษณะ ไม่ได้จำกัดอยู่เฉพาะที่ได้แบ่งไว้ตามประเภทดังกล่าวข้างต้น ทักษะที่เหมาะสมช่วยผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชีให้ใช้ความรู้จากการศึกษาทั่วไปได้อย่างประสบความสำเร็จ การพัฒนาทักษะเหล่านี้ไม่อาจสำเร็จได้ด้วยโปรแกรมใด ๆ เพียงโปรแกรมเดียว แต่จะสำเร็จได้โดยรวมทั้งจากโปรแกรมทางการศึกษาทางวิชาชีพ

บัญชีควบคู่ไปกับประสบการณ์การทำงานจริงและการเรียนรู้ตลอดชีวิต ส่วนใหญ่แล้วทักษะทางวิชาชีพจะได้ผลสูงสุดเมื่อใช้อย่างมีจรรยาบรรณ ทักษะที่เกี่ยวข้องสามารถทำให้ผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชีได้เปรียบกว่าคนอื่นในโลกการทำงานและเป็นประโยชน์ตลอดเวลาที่ประกอบวิชาชีพ ไม่ใช่ว่าการพัฒนาทักษะทั้งหมดจะเกิดขึ้น ณ ช่วงเวลาของการเตรียมตัวเป็นผู้ประกอบวิชาชีพ บางทักษะอาจเน้นในการพัฒนาทางวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง

2.2 การพัฒนาทางวิชาชีพอย่างต่อเนื่องเกี่ยวกับโปรแกรมเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต และการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง (สภาวิชาชีพบัญชี, 2550)

คณะกรรมการการศึกษาของสหพันธ์นักบัญชีระหว่างประเทศ (IFAC Education Committee) ได้อนุมัติ “มาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี” (International Education Standards for Professional Accountants - IESs) ในฉบับที่ 7 เรื่อง “การพัฒนาทางวิชาชีพอย่างต่อเนื่องเกี่ยวกับโปรแกรมเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต และการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมความมุ่งมั่นในการเรียนรู้ตลอดชีวิตของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี และเพื่ออำนวยความสะดวกในการเข้าถึงโอกาสและทรัพยากรในการพัฒนาทางวิชาชีพอย่างต่อเนื่องให้กับสมาชิก

การพัฒนาทางวิชาชีพอย่างต่อเนื่องที่บังคับสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี โดยองค์กรสมาชิกควรให้ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีได้รับการพัฒนาและดำรงสมรรถนะที่เกี่ยวข้องและเหมาะสมกับงานและความรับผิดชอบทางวิชาชีพของตน ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีแต่ละคนต้องรับผิดชอบพัฒนาและรักษาสมรรถนะของตน โดยการพัฒนางานอย่างต่อเนื่องนั้นสามารถปรับใช้ได้กับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีทุกคน เนื่องจาก

1. ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีทุกคนมีภาระหน้าที่ทางจรรยาบรรณที่จะต้องมีความเอาใจใส่เชิงผู้ประกอบวิชาชีพ และจำเป็นต้องแสดงความสามารถในการสนองความรับผิดชอบด้วยวิธีการที่เหมาะสม

2. ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีมีบทบาทสำคัญในการมีส่วนร่วมในการรายงานทางการเงิน ความรับผิดชอบต่อสังคม และการดำรงไว้ซึ่งความเชื่อมั่นของสังคมต่อวิชาชีพ

3. สาธารณชนมีแนวโน้มที่จะพึ่งพาการดำรงอยู่ของวิชาชีพบัญชี นอกจากนี้ ผู้ประกอบวิชาชีพต้องยึดถือไว้ซึ่งตำแหน่งทางวิชาชีพของตน

4. ทุกส่วนงานของการทำงานนั้นได้รับผลจากสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ความจำเป็นในการปรับแผนกลยุทธ์หรือแผนธุรกิจมีผลทำให้องค์กรต้องพึ่งพาสมรรถนะทางวิชาชีพของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี

วิธีการพัฒนาทางวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง

การพัฒนาทางวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง คือ เพื่อช่วยผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีในการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพในการให้บริการที่มีคุณภาพสูงเพื่อประโยชน์สาธารณะ โดยวิธีการ ดังนี้

1. การเข้าร่วมหลักสูตร การประชุม สัมมนาต่างๆ
2. แบบการเรียนรู้ด้วยตนเอง หรือการฝึกฝนระหว่างการทำงานที่เป็นระบบ โดยใช้ซอฟต์แวร์ ระบบ วิธีการ หรือเทคนิคใหม่ เพื่อการนำไปปฏิบัติงานทางวิชาชีพ
3. การเขียนบทความทางวิชาการหรือวิชาชีพที่ได้รับการตีพิมพ์
4. การมีส่วนร่วมและปฏิบัติงานในคณะกรรมการด้านวิชาการ
5. การสอนในหลักสูตรการพัฒนาทางวิชาชีพอย่างต่อเนื่องที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบทางวิชาชีพ
6. การศึกษาอย่างเป็นทางการที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบทางวิชาชีพ
7. การมีส่วนร่วมเป็นผู้บรรยายในการประชุม การประชุมสรุปประเด็น หรือการเข้าร่วมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในกลุ่ม
8. การเขียนบทความ เอกสาร หนังสือทางวิชาการ
9. การวิจัย รวมทั้งการอ่านบทความหรือวารสารทางวิชาการและวิชาชีพ สำหรับการนำไปใช้ในหน้าที่ทางวิชาชีพ
10. การทดสอบทางด้านวิชาชีพอีกครั้ง หรือการสอบอย่างเป็นทางการ

การวัดผลของการพัฒนาทางวิชาชีพอย่างต่อเนื่องสามารถกระทำได้ด้วยวิธีที่แตกต่างกัน 3 วิธี คือ

1. วิธีวัดผลตามกิจกรรมที่จะต้องเรียนรู้ (Input-based approaches) ด้วยการกำหนดปริมาณการเรียนรู้ที่พิจารณาแล้วว่าเหมาะสมในการพัฒนาและดำรงสมรรถนะทางวิชาชีพ
2. วิธีวัดผลตามผลลัพธ์ (Output-based approaches) ด้วยการกำหนดให้ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีแสดงให้เห็นถึงการพัฒนาและดำรงสมรรถนะทางวิชาชีพ ด้วยการแสดงผลลัพธ์ที่ได้จากการเรียนรู้

3. วิธีวัดผลแบบผสม (Combination approaches) ด้วยการรวมวิธีการวัดผลตามกิจกรรมที่จะต้องเรียนรู้และวิธีวัดผลตามผลลัพธ์เข้าด้วยกันอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยการกำหนดปริมาณกิจกรรมการเรียนรู้ที่จำเป็นและวัดผลลัพธ์ที่ได้รับจากการเรียนรู้

2.3 ผู้สอบบัญชีรับอนุญาต (Certified Public Accountant : CPA) (สภาวิชาชีพบัญชี, 2556)

ผู้สอบบัญชีรับอนุญาต เป็นอีกอาชีพหนึ่งในวิชาชีพบัญชี ซึ่งมีคณะกรรมการควบคุมการประกอบวิชาชีพสอบบัญชี (ก.บช.) เป็นผู้กำกับดูแล ออกข้อบังคับ วางหลักเกณฑ์ต่างๆ เพื่อควบคุมผู้สอบบัญชีรับอนุญาต อาชีพผู้สอบบัญชีรับอนุญาตนั้นเป็นอาชีพที่สำเร็จการศึกษาในสาขาวิชาบัญชีใฝ่ฝัน เพราะถือว่าเป็นจุดสูงสุดของวิชาชีพบัญชี โดยใบอนุญาตประกอบวิชาชีพถือเป็นใบเบิกทางสู่ความก้าวหน้าในฐานะมืออาชีพทางการบัญชี โดยในปัจจุบันมีผู้สอบบัญชีรับอนุญาตของไทยประมาณ 10,000 คน (สมศักดิ์ ประถมศรีเมฆ, 2551)

- การเตรียมตัวเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาตควรต้องรู้ข้อบังคับของก.บช.ที่กำหนดไว้ว่าผู้ที่จะเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาตได้ต้องมีคุณสมบัติอย่างไรบ้าง ซึ่งข้อบังคับของ ก.บช. กำหนดไว้ว่า

- ผู้ที่จะเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาตได้นั้นต้องมีคุณสมบัติดังนี้

1.เป็นผู้รับปริญญาทางการบัญชี หรือประกาศนียบัตรทางการบัญชี ซึ่งก.บช. เทียบว่าไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีทางการบัญชี หรือเป็นผู้ได้รับปริญญา หรือประกาศนียบัตรไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีที่มีการศึกษาวิชาการบัญชีซึ่งทาง ก.บช. เห็นสมควรให้เป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาตได้

2.เคยปฏิบัติงานเกี่ยวกับการสอบบัญชีมาแล้ว โดยก.บช. เห็นว่าทำหน้าที่เป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาตได้

3.มีอายุยี่สิบปีบริบูรณ์แล้ว

4.มีสัญชาติไทยหรือสัญชาติของต่างประเทศที่ยินยอมให้บุคคลสัญชาติไทยเป็นผู้สอบบัญชีในประเทศนั้นได้

5.ไม่เป็นผู้มีความประพฤติเสื่อมเสีย หรือบกพร่องในศีลธรรมอันดี

6.ไม่เคยต้องโทษจำคุกในคดีที่ ก.บช. เห็นว่าอาจนำมาซึ่งความเสื่อมเสียเกียรติศักดิ์แห่งวิชาชีพ

7.ไม่เป็นบุคคลวิกลจริต หรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ และ

8.ไม่ประกอบอาชีพอย่างอื่นที่ไม่เหมาะสม หรือทำให้ขาดความเป็นอิสระในหน้าที่ผู้สอบบัญชี

(1) ฝึกหัดงานสอบบัญชีเป็นเวลาต่อเนื่องไม่น้อยกว่า 3 ปีบริบูรณ์ และมีเวลาฝึกหัดงานไม่น้อยกว่า 3,000 ชั่วโมง ซึ่งการฝึกงานจะกระทำในระหว่างการศึกษาเพื่อรับปริญญาหรือหลังจากได้รับปริญญาแล้วก็ได้ แต่ถ้าฝึกหัดงานในระหว่าง การศึกษาจะเริ่มฝึกหัดงานหลังจากได้สอบผ่านวิชาการบัญชีตามที่ ก.บข. กำหนดไม่น้อยกว่า 4 รายวิชา และวิชาสอบบัญชี ไม่น้อยกว่า 1 รายวิชา ซึ่งรวมทุกวิชาแล้ว ไม่น้อยกว่า 15 หน่วยกิต

- วิชาการบัญชีที่ก.บข. กำหนดต้องศึกษาในหลักสูตรปริญญาตรีเพื่อเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาตมีดังนี้

1. การบัญชีขั้นต้น/ขั้นต้นและการบัญชีขั้นกลาง/ชั้นกลาง 3 รายวิชา
2. การบัญชีขั้นสูง/ขั้นสูง 1 รายวิชา
3. การสอบบัญชี 1 รายวิชา
4. การบัญชีต้นทุน 1 รายวิชา
5. การภาษีอากร 1 รายวิชา

รวม 7 รายวิชา

(2) ผ่านการทดสอบของคณะกรรมการทดสอบการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการสอบบัญชี วิชาที่ทดสอบมี 6 วิชาคือ

- 1.การบัญชี1
- 2.การบัญชี2
- 3.การสอบบัญชี 1
- 4.การสอบบัญชี 2
- 5.กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการประกอบวิชาชีพสอบบัญชี
- 6.การใช้คอมพิวเตอร์ในการจัดทำและตรวจสอบบัญชี

โดยจะต้องสอบผ่านให้ได้ทั้ง 6 วิชา โดยมีคะแนนในแต่ละวิชาไม่น้อยกว่า 60 คะแนน วิชาที่สอบผ่านแล้ว สามารถเก็บผลคะแนนไว้ได้ไม่เกิน 3 ปี นับแต่วันที่ผ่านการทดสอบ ก.บข. จะจัดสอบปีละ 3 ครั้ง คือ เดือนมิถุนายน กันยายน และธันวาคม ซึ่งจะสอบวันอาทิตย์ จะเปิดรับสมัครสอบก่อนถึงวันสอบ 2 เดือน โดยเดือนแรกจะเปิดรับสมัคร ส่วนเดือนที่สอง ก.บข. จะใช้พิจารณา คัดเลือกผู้สมัครที่จะมีสิทธิเข้าสอบ ผู้ที่ผ่านการฝึกหัดงานครบถ้วนตามเงื่อนไข และผ่านการทดสอบครบทั้ง 6 วิชา ให้ยื่นคำขอขึ้นทะเบียนเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาตต่อสำนักงาน ก.บข. เมื่อ ก.บข. ออกใบอนุญาต

สิทธิและหน้าที่ของผู้สอบบัญชีรับอนุญาต

ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตมีหน้าที่เช่นเดียวกับนักบัญชีทั่วไป เช่น การจดบันทึกการจัดทำบัญชี มีสิทธิลงลายมือชื่อรับรองการสอบบัญชีในฐานะผู้สอบบัญชีของธุรกิจที่กฎหมายบัญญัติให้มีการสอบบัญชีหรือให้มีผู้สอบบัญชี และมีสิทธิลงลายมือชื่อรับรองเอกสาร ในกรณีที่มีกฎหมายบัญญัติให้มีผู้สอบบัญชีรับรองสำหรับสิทธิประการแรก ผู้ซึ่งมิได้เป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาตจะลงลายมือชื่อรับรองการสอบบัญชีในฐานะผู้สอบบัญชีไม่ได้ ถ้าฝ่าฝืนก็ มีความผิด แต่สำหรับสิทธิประการที่สอง มีผลแต่เพียงว่า เอกสารที่สร้างขึ้นไม่มีผลตามกฎหมายนั้นๆ ถ้ามิได้รับรองโดยผู้สอบบัญชีรับอนุญาต ในส่วนที่เกี่ยวกับหน้าที่ ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตมีหน้าที่ดังนี้ต้องรักษามรรยาทตามที่กำหนดโดยกฎกระทรวงถ้าฝ่าฝืนอาจถูกสั่งพักหรือ เพิกถอนใบอนุญาต ในกรณีที่มีการย้ายสำนักงานหรือมีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงทางทะเบียนต้องแจ้งต่อ นายทะเบียนภายในกำหนด 15 วัน นับตั้งแต่วันที่ที่มีการเปลี่ยนแปลง

ซึ่งจุดนี้ก็เป็นสิ่งที่ทำให้ผู้สอบบัญชีรับอนุญาต มีความแตกต่างกับ ผู้สอบบัญชีภาษีอากร และนักบัญชีทั่วไป โดยข้อดีสำหรับตัวของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตนั้น มีค่าตอบแทนในการสอบบัญชีนั้นมีค่าตอบแทนที่ค่อนข้างสูง (สมศักดิ์ ประถมศิริเมฆ, 2551) แต่งานก็มีความเสี่ยงมากกว่านักบัญชีรูปแบบอื่น เช่นเดียวกัน ส่วนข้อดีสำหรับธุรกิจ คือ ความน่าเชื่อถือของบริษัทในการรับทำบัญชี และการตรวจบัญชี (สุกัญญา เพ็ญสละพันธุ, 2557) โดยเมื่อมีผู้สอบบัญชีรับอนุญาตมากเท่าใด บริษัทก็สามารถรับงาน ได้มากขึ้น เพราะผู้สอบแต่ละคนสามารถเซ็นรับรองได้ 100 กิจการ ดังนั้นถ้ายังมีมากก็ยิ่งเป็นผลดีของตัวบริษัทเอง (อรุณี ธีระสุนทร, 2557)

ใบอนุญาตเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาต

ใบอนุญาตเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาตมีอายุ 5 ปี นับแต่ออกใบอนุญาตตามข้อบังคับของ ก.บช. ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตต้องต่ออายุใบอนุญาตภายในระยะเวลา 3 เดือน ก่อนวันที่ใบอนุญาตสิ้นอายุ และต้องชำระค่าธรรมเนียมก่อนวันที่ใบอนุญาตสิ้นอายุด้วย มิฉะนั้นเป็นอันขาดจากการเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาต

2.4 เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สรศักดิ์ ธนน์ไชย (2551) ได้ศึกษาเรื่องการวัดทักษะทางวิชาชีพของนักบัญชีในเขตนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ จังหวัดลำพูน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อวัดทักษะทางวิชาชีพของนักบัญชีในเขตนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ จังหวัดลำพูน เครื่องมือในการวิจัยที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จากการแจกแบบสอบถามระดับความคิดเห็น 5 ระดับ ไปยังกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 52 คน และใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปในการวิเคราะห์ข้อมูล ผลพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความเห็นว่าพนักงานบัญชีในกิจการมีทักษะทางวิชาชีพโดยรวมในระดับมาก โดยมีความเห็นต่อทักษะทางคุณลักษณะเฉพาะบุคคล ทักษะทางปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการสื่อสาร ทักษะทางปัญญา ทักษะทางวิชาการเชิงปฏิบัติและหน้าที่การงาน อยู่ในระดับมาก ส่วนทักษะการบริหารองค์กรและการจัดการทางธุรกิจ อยู่ในระดับปานกลาง

เปรมกมล เศรษฐีกุล (2554) ได้ศึกษาเรื่องการวัดทักษะทางวิชาชีพของนักบัญชีในกลุ่มสหกรณ์การเกษตรที่ใช้เทคโนโลยีทางการบัญชีในการปฏิบัติงานที่ตั้งอยู่ในเขตสำนักงานตรวจสอบบัญชีที่ 7 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อวัดทักษะทางวิชาชีพของนักบัญชีในกลุ่มสหกรณ์การเกษตรในเขตสำนักงานตรวจสอบบัญชีที่ 7 เครื่องมือในการวิจัยที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จากการแจกแบบสอบถามระดับความคิดเห็น 5 ระดับ ไปยังกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 93 คน และใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปในการวิเคราะห์ข้อมูล ผลพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเกี่ยวกับทักษะทางวิชาชีพ ประกอบด้วย ทักษะทางปัญญา ทักษะทางวิชาการเชิงปฏิบัติและหน้าที่การงาน ทักษะทางคุณลักษณะเฉพาะบุคคล ทักษะทางปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการสื่อสารและ ทักษะการบริหารองค์กรและการจัดการทางธุรกิจ อยู่ในระดับมาก

ธิพาดา แก้วปัญญา (2554) ได้ศึกษาเรื่องการประเมินทักษะทางวิชาชีพของนักบัญชีในสังกัดของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 1 (ภาคเหนือ) จังหวัดเชียงใหม่ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาทักษะทางวิชาชีพของนักบัญชีในสังกัดของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 1 (ภาคเหนือ) จังหวัดเชียงใหม่ เครื่องมือในการวิจัยที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จากการแจกแบบสอบถามระดับความคิดเห็น 5 ระดับ ไปยังกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 59 คน และใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปในการวิเคราะห์ข้อมูล ผลพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเกี่ยวกับทักษะทางวิชาชีพโดยรวมทั้ง 5 ด้าน (ทักษะทางปัญญา ทักษะทางวิชาการเชิงปฏิบัติและหน้าที่การงาน ทักษะทางคุณลักษณะเฉพาะบุคคล ทักษะทาง

ปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการสื่อสารและ ทักษะการบริหารองค์กรและการจัดการทางธุรกิจ) อยู่ใน
ในระดับมาก

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved